

П. Смертенко

Національний координатор програми EUREKA

ПРОГРАМА EUREKA В УКРАЇНІ: ПОЛІТИЧНА ТА АДМІНІСТРАТИВНА СКЛАДОВА ПІДТРИМКИ

Інноваційний шлях розвитку

В економічно розвинутих країнах світу **Інноваційна діяльність** забезпечує зростання Валового Національного Продукту (ВНП), ріст продуктивності праці, конкурентоспроможність товарів. Саме інноваційна діяльність стала головним чинником подальшого економічного зміцнення та розвитку цих країн. **Інновація** – це комерційне застосування науково-технічних розробок і нових та більш продуктивних технологій, які суттєво змінюють обсяги, структури та якість виробництва і споживання.

Конкурентоспроможність завтра залежить від наукових досліджень сьогодні. Це гасло стовідсотково має відношення до України. Майбутнє нашої держави має закладатися на пророблених розвинутих державами схемах, однією із яких і є інноваційних шлях. Глобалізація ринків ставить додаткові умови для конкурентоспроможності як самих індустріальних компаній, так і для їх виробів. Головне в цьому питанні – гнучкість для забезпечення швидкого реагування на швидко змінювані ринкові тенденції. Проте вибір нових технологій, їх впровадження, інноваційне та стратегічне партнерство мають стати головними чинниками розвитку ринку в економіці, побудованій на знаннях.

Програма EUREKA (European Research

Coordination Agency) започаткована у липні 1985 року на I Конференції Міністрів 17 країн західної Європи та комісією Євросоюзу з ініціативи Французького президента Міттерана. В 1991 році EUREKA відчинила свої двері для країн центральної та східної Європи: NIP офіси засновано в 12 країнах. З 1998 року до програми заохочуються учасники проектів звідусіль у світі, що дозволяє промисловості "працювати із найкращими".

Членами програми EUREKA стали такі Європейські країни: в 1992 році – Угорщина, в 1993 – Росія, в 1994 – Словенія, в 1995 – Польща і Чеська республіка, в 1997 – Румунія, в 1999 – Литва, в 2000 – Латвія і Хорватія, в 2001 – Естонія і Словацька республіка, в 2002 – Югославія, Кіпр і Ізраїль, в 2004 – Монако і Сан-Маріно. Україна поки що не є членом програми EUREKA.

EUREKA – це Європейська програма, яка сприяє просуванню на ринок науково-технічних розробок в усіх сферах новітніх технологій, посиленню конкурентноздатності на європейському і світовому ринках, розробці виробів, технологічних процесів та послуг високої якості, розвитку міжнародного співробітництва, залученню промислових та дослідних установ для виконання спільних розробок, збільшенню продуктивності праці.

Оперативна інформація науково-інноваційної сфери

Основні відмінності програми EUREKA

Українська науково-технічна програма	6 Рамкова програма	Ініціатива EUREKA
Конкурсна основа	Конкурсна основа	Ринкова направленість
Передбачена тематика	Ідея	Ринок
Розгляд проектів під оголошений конкурс	Розгляд проектів під оголошений конкурс	Регулярний розгляд проектів
Одноразове затвердження проектів	Затвердження проектів 1 раз на рік	Затвердження проектів 4 рази на рік
Зверху донизу	Зверху донизу	Знизу догори
Контроль Міністерства освіти і науки України	Контроль Єврокомісії	Бізнесова угода
Централізоване фінансування	Велике централізоване фінансування	Конкретно направлене національне фінансування
Не передбачається залучення приватних коштів	Не передбачається залучення приватних коштів	Залучення приватних коштів
Результати належать Міністерству освіти і науки	Результати належать ЄК та партнерам	Результати належать партнерам

Привабливість програми EUREKA

- Відсутність бюрократії.
- Ринкова направленість.
- Комерційний результат блискучий чи гарний (62 %).
- Сприяє створенню нового продукту, процесу чи послуги (67 %).
- Технологічні досягнення блискучі чи гарні (85 %).
- Створення стратегічного альянсу (27 %).
- Престиж EUREKA знаку.

Програма EUREKA пропонує доступ до цілого кола європейських новітніх технологій і до національних та приватних фондів фінансування, забезпечує допомогу в пошуках партнерів для виробництва та досліджень, сприяє здійсненню відповідних контрактів між партнерами, участі в Європейській діяльності щодо стандартизації, а також полегшує доступ до додаткових фондів фінансування.

Для чого необхідно співпрацювати?

- Більша кількість ідей.

- Більш широкий досвід.
- Більш висока якість експертизи.
- Більше можливостей для фінансування.
- Об'єднання ресурсів.
- Спільний ризик.
- Доступ до більших ринків.

Основні напрями програми EUREKA та кількість діючих проектів (по напрямках): комунікаційні технології – 19, енергетика – 46, охорона навколишнього середовища – 102, інформаційні технології – 132, лазерні технології – 14, медицина та біотехнології – 145, нові матеріали – 118, роботи та виробнича автоматизація – 88, транспорт – 59.

З 1993 року Україна є асоційованим членом програми EUREKA. На виконання доручення Кабінету Міністрів від 3.03.93 року №6150/39 Державний комітет з науки і технологій організував Національний інформаційний пункт (NIP) Європейської програми EUREKA в Україні. Український NIP за період свого існування надіслав до Секретаріату EUREKA 76 проектних пропозицій, з яких 43 занесено в базу даних програми.

Українські вчені приймали чи приймають участь в наступних проектах: 1806 ROTOR (New Materials); 1983 METALTEST (Environment); 2123 GEFEST (New Materials); 2144 EUROFOREST (Medical and Biotechnology); 2479 E-DESIGNER (Information technology); 2609 REC-OXIDE (Environment); 2635 LOGCHAIN TRANSLOG-SAFETY (Transport); 2836 LOGCHAIN SLINT (Transport); 2939 CAVASREEN (Medical and Biotechnology); INCOWATRANS (Environment); 3191 – MULFUNC (New Materials); 3414 – BIOPOLY HEAT+COLD (Energy).

Перший Український проект за програмою EUREKA "РОТОР" 1806 успішно завершено в 2000 році. Цей міжнародний проект виконувався за участю Польщі (Інститут обробки тисненням, м. Познань), Чехії (Науково-виробнича фірма "Форм", м. Брно), Швеції (Науково-виробнича фірма "Хёгенес", г. Хёгенес) та України (Східноукраїнський національний університет, м. Луганськ). На сьогодні дослідний зразок автоматичної роторної лінії знаходиться в Інституті обробки тисненням (м. Познань, Польща) та ведеться робота по її впровадженню в Європейських країнах.

Для України програма EUREKA відкриває широкі можливості: чим більше проектів, тим більше партнерів і контактів між організаціями; це і додаткова можливість науково-політичного впливу на процеси в Європі та доступ до новітніх Європейських технологій; використання фінансових можливостей Європейських країн та можливість визначити пріоритети при державному фінансуванні проектів. Крім того, діяльність програми EUREKA сприяє інтеграції України до Європейського Союзу.

Основним завданням Українського EUREKA NIP можна назвати інформування наукових, науково-технічних організацій та підприємств України про ініціативи програми EUREKA, про порядок формування проектів, про спільні проекти європейських фірм, які запрошують до співробітництва українських співвиконавців; організацію консультацій українських фахівців з питань подання проектних пропозицій та спільних проектів до програми EUREKA та допомоги в пошуку закордонних партнерів, зацікавлених у виконанні спільних проектів разом з українськими фахівцями; розповсюдження інформації про заходи програми EUREKA (Brokerage Event). **Український EUREKA NIP** підтримує постійний зв'язок з Секретаріатом EUREKA у Брюсселі та розширює контакти з NPC і NIP інших країн Європи; створює та постійно вдосконалює базу даних українських наукових, науково-технічних організацій та підприємств, які працюють у сфері розробки та досліджень з 9-и напрямків програми EUREKA; підтримує інформаційно-консультативний зв'язок з Координаційними Радами з пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій в Україні та науковими радами Державних науково-технічних програм; формує збірники проектів з 9-и напрямків програми розробок та досліджень європейських фірм, які запрошують до співробітництва українських співвиконавців.

Український EUREKA NIP офіс
Україна, 03680 Київ, бульвар І. Лепсе, 8.
Тел. 380(44) 4541156; факс 380(44) 4541156;
e-mail: eureka@merydian.kiev.ua
www.eureka.merydian.kiev.ua